Vlaams Parlement

stuk **1390** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 1 december 2011 (2011-2012)

Voorstel van resolutie

van de heren Philippe De Coene, Johan Verstreken,
Lieven Dehandschutter, Paul Delva, Herman Schueremans en Bart Caron
en mevrouw Yamila Idrissi

betreffende een 'Actieplan voor de muziek in Vlaanderen'

verzendcode: CUL

TOELICHTING

Muziek laat niemand onbewogen. Op de ene of de andere manier is zowat iedereen met muziek bezig, of het nu gaat om luisteren of spelen, om een concertbezoek of, simpelweg, om muziek als achtergrond in de auto. Overal waar mensen samen zijn, wordt muziek gemaakt; overal waar muziek is, komen mensen samen.

Volgens zeer recente onderzoeksgegevens[1] is maar liefst 10,6% van de bevolking op frequente basis actief met muziek bezig. Mensen zingen, bespelen een instrument, draaien als dj of maken muziek op hun computer. Vlaanderen telt dus meer dan een half miljoen muzikanten. Velen zijn geroepen, maar slechts enkelen van hen blijken uitverkoren om er hun beroep van te maken. Toch beschikt Vlaanderen over heel wat talent. In de lijst van 2010 van de 100 best verkochte albums in Vlaanderen stonden maar liefst 43 Belgische albums[2].

De voorbije jaren horen we echter steeds meer noodkreten uit deze sector. Muzikanten, componisten en andere betrokkenen kunnen nog amper leven van hun werk. Heel wat banen in de sector gaan verloren. Ook de roep van individuele artiesten klinkt, onder andere in de media, steeds harder.

De digitale revolutie heeft een verregaande impact op zowel de creatie als de productie, maar vooral de exploitatie, distributie en consumptie en de beleving van muziek. De inkomsten via beheersvennootschappen als SABAM[3] dalen zienderogen, net als de cijfers van de cd-verkoop[4]. De stijgende downloadcijfers (+33% voor albums en +15% voor singles in 2010) zijn een positief signaal, maar maken dit verlies niet goed[5]. De onlinemarkt bedroeg in 2010 slechts 10,8 procent[6] van de totale markt.

Het illegale downloaden als gevolg van het massaal aanwezige illegale aanbod op internet is een gesel voor de lokale muzieksector; een nefaste praktijk die desondanks bijzonder wijd verbreid is. Uit een enquête[7] van de Vlaamse Jeugdraad bleek dat 75% van de jeugdige deelnemers muziek downloadt. Dat maar liefst 71% van hen aangaf daar nooit voor te betalen, is op zijn minst onrustwekkend te noemen. Een andere studie, uitgevoerd aan de Karel de Grote Hogeschool bij 1112 studenten tussen 18 en 26 jaar, geeft resultaten die in dezelfde lijn liggen. Ook een studie van Partners in Marketing (PIM) in opdracht van Arthena[8] toont aan dat de sector, die hoofdzakelijk afhankelijk is van de vergoeding van het auteursrecht en de naburige rechten, zwaar onder druk komt te staan. Die evoluties zijn als een tijdbom voor een belangrijke economische sector, waar de muziek een belangrijk en wezenlijk deel van uitmaakt: de industrieën, afhankelijk van auteursrechten en naburige rechten, genereerden in 2009 een omzet van 31 miljard euro en stelde bijna 90.000 mensen tewerk.

Gelukkig floreert de livemuzieksector. Maar de inkomsten uit ticketverkoop van concerten compenseren de dalende verkoopcijfers van opgenomen muziek slechts gedeeltelijk. Daardoor ontstaat het risico dat concerten steeds duurder worden en bijgevolg minder toegankelijk.

---

1 Participatie in Vlaanderen, Analyses van de participatiesurvey 2009, p. 282.

2 Bron: Jaarlijst Top 100 Albums 2010 (Ultratop/GFK) – zie www.ultratop.be.

3 € 231 miljoen (2007), € 218 miljoen (2008) en € 197 miljoen (2009).

4 € 152,6 miljoen (2008), € 146 miljoen (2009), € 133,7 miljoen (2010).

5 € 10,3 miljoen (2008), € 13 miljoen (2009) en € 16,1 miljoen (2010).

6 Gemiddeld aandeel is 29% wereldwijd, iets minder dan 20% in Europa.

7 'Jongeren en Muziek' – enquête met 327 deelnemers, o.l.v. Isabel Devriendt, Vlaamse Jeugdraad, 2010.

8 De economische bijdrage van de industrie van het auteursrecht en de naburige rechten in België, PIM in opdracht van Arthena, oktober 2010. zie www.arthena.be.

Muziekeducatie is goed voor de emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling van kinderen en volwassenen. De indieners van deze resolutie zijn er dan ook van overtuigd dat het onderwijs in dit verhaal een belangrijke rol te spelen heeft. Het kan gaan om initiatieven waarbij de schoolgaande jeugd in contact komt met muziek en muziek leert spelen, maar ook om initiatieven die leiden tot respect voor creativiteit en voor de daarmee gepaard gaande auteursrechten.

De indieners zijn van oordeel dat er voor de sector grote uitdagingen liggen, niet alleen in Vlaanderen, maar ook op de internationale scène. Die uitdagingen liggen zowel op artistiek als op economisch vlak. Op artistiek niveau zorgt de concurrentie met het buitenland voor meer kwaliteit. Het publiek in het buitenland is uiteraard veel groter; succes in het buitenland genereert dan ook inkomsten en werk voor de sector. Het zorgt voor zuurstof en doorstroming. De eerste voorwaarde voor een succesvol en efficiënt buitenlandverhaal is dat men de mogelijkheid krijgt er zich te tonen. Vervolgens zijn er partners ter plaatse nodig, die er mee voor kunnen zorgen dat er rekening wordt gehouden met de specificiteit van de plaatselijke 'markten'. Parijs is immers Berlijn niet. Voor deze twee stappen is overheidssteun onontbeerlijk. Het is een noodzakelijke voorwaarde voor een volgende etappe, een etappe waarin men zelfbedruipend kan handelen.

Muziek is overal aanwezig maar is eveneens vergankelijk. De indieners zijn dan ook van mening dat de nodige aandacht moet worden besteed aan de historische waarde van de muziek en het culturele erfgoed. Hier biedt digitalisering kansen. Tegelijk zorgt digitaliseren voor nieuwe uitdagingen op het vlak van auteurs- en eigendomsrechten.

De muzieksector is uiterst divers. Het is een breed spectrum. Er zijn talloze genres, er is populaire muziek en nichemuziek, er is klassieke en niet-klassieke muziek enzovoort. De spelers in de sector zijn al even gevarieerd: grote, internationale maar ook experimentele platenlabels, amateurmuzikanten maar ook de strijkers van het Orkest van de Vlaamse Opera, grote concertzalen maar ook muziekkunstencentra en clubs enzovoort. Desondanks is deze zo divers samengestelde sector erin geslaagd om met één stem te spreken. Behalve op een proces van volwassenwording duidt dat helaas ook op de ernst van de toestand waarin de muzieksector zich bevindt. Hoe dan ook, zeventien organisaties uit de muziekwereld groepeerden zich tot het MuziekOverleg en kwamen tot het visiedocument 'Music is life! Een integrale visie voor de muzieksector'. Dat document stelden ze op 18 maart 2010 voor aan het Vlaams Parlement.

De muzieksector, verenigd in dit MuziekOverleg, gaat intern het engagement aan om de onderlinge dialoog te blijven voortzetten. Voor de buitenwereld – in eerste instantie zijn dat de overheden – wil het MuziekOverleg een stevig aanspreekpunt zijn. Voor dat laatste aspect kan de Vlaamse overheid een ondersteunende functie vervullen.

Philippe DE COENE

Johan VERSTREKEN

Lieven DEHANDSCHUTTER

Paul DELVA

Herman SCHUEREMANS

Bart CARON

Yamila IDRISSI

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:
  1° het Manifest 'Music is Life! Een integrale visie voor de muzieksector', opgesteld door het MuziekOverleg, een gezamenlijk initiatief van zeventien organisaties uit de brede muzieksector (Arthena, BEA, BIMA, Clubcircuit, ComAv, FMIV, GALM, Koor&Stem, MMaF, Musicpublishers.be, Muziekcentrum Vlaanderen, Muziekmozaïek, oKo, Poppunt, VAKAS, VLAMO en VLAPO);
  2° de hoorzitting onder het voorzitterschap van Philippe De Coene op 18 maart 2010 over een actieplan voor de muziek in Vlaanderen, en het verslag ervan, dat namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media werd uitgebracht door de heren Bart Caron en Johan Verstreken (*Parl. St.* Vl. Parl. 2009-10, nr. 502/1);
  3° de conclusies van het Cultuurforum 2020, een proces waarbij professionals uit de cultuursectoren en de strategische adviesraad samen nadenken over de toekomst van de cultuur en het cultuurbeleid in Vlaanderen. Het Cultuurforum 2020 is een initiatief van Vlaams minister van Cultuur Joke Schauvliege;
  4° het economische en culturele belang van de creatieve industrie, het groenboek van de Europese Commissie ('Unlocking the potential of cultural and creative industries'), de Vlerickstudie ('3 sectoren in de Vlaamse ©reatieve Industrie'), de studie in opdracht van Arthena ('De economische bijdrage van de industrie van het auteursrecht en de naburige rechten in België');
  5° de drastische wijzigingen binnen het muzieklandschap ten gevolge van de technologische revolutie;
  6° de Lissabonstrategie en de belangrijke aandacht voor de kenniseconomie;

– overwegende dat:
  1° muziek en muziekeducatie op artistiek, sociaal-maatschappelijk, humaan en economisch vlak een significante meerwaarde leveren voor het individu en voor de gemeenschap;
  2° de talenten en de kwaliteiten, die onmiskenbaar in de Vlaamse muzieksector aanwezig zijn, de nodige ondersteuning en middelen verdienen om over de grenzen heen die muzikale rijkdom uit te dragen;
  3° het stimuleren van de export van Vlaamse muziek belangrijk is voor de muzieksector en de muziekindustrie in Vlaanderen en België;
  4° het auteursrecht en de naburige rechten onder druk staan ten gevolge van de digitale revolutie, en dat de cultuurconsument het besef van en het respect voor de (economische) waarde van creatie dreigt te verliezen;
  5° cruciale regelgevingen voor de muzieksector (op het vlak van fiscaliteit, sociaal recht, auteursrecht en naburige rechten enzovoort) federaal zijn, en dat de verschillende beleidsniveaus en beleidsverantwoordelijken dus onvermijdelijk hun beleid op elkaar moeten afstemmen;
  6° het rijke Vlaamse muzikale erfgoed (opnames, partituren, documenten enzovoort) een belangrijke bron van inspiratie, (re)creatie en educatie is voor toekomstige generaties, maar acuut bedreigd wordt door fysiek verval;
  7° de Vlaamse muzieksector wel over een steunpunt beschikt, maar niet over een overkoepelende belangenbehartiger, terwijl het – nu het muzikale landschap aan revolutionaire omwentelingen onderhevig is – voor de sector meer dan ooit een noodzaak is om zijn stem te kunnen laten horen en zich te laten gelden;
  8° het huidige podiumaanbod heel wat muzikanten speelkansen biedt en muziekliefhebbers samenbrengt, en dat een goed uitgebouwde muziekinfrastructuur een essentiële schakel is voor een bloeiende muzieksector;
  9° de Vlaamse overheid de voorbije jaren veel middelen heeft geïnvesteerd in de infrastructuur van de muziekclubs;

– vraagt de Vlaamse Regering:
  1° de internationale groeikansen van de muzieksector te bevorderen door vanuit de bevoegdheden Cultuur, Economie en Buitenlandse Handel een centraal exportbeleid te voeren dat de noodzakelijke stappen kan ondernemen om de verkenning van potentiële markten, alsook de presentatie en duurzame exploitatie van muziek uit Vlaanderen mogelijk te maken. Het mede mogelijk maken van een flexibele vertegenwoordiging in de buurlanden en aanwezigheid in buitenlandse muziekclubs kunnen op dat gebied een sterke stimulans betekenen. De permanente Vlaamse vertegenwoordigingen in de buurlanden zijn daarvoor een uitstekend instrument;
  2° vanuit de bevoegdheden Cultuur, maar ook Economie, Media, Toerisme, Onderwijs en Buitenlandse Handel de beleidsinstrumenten te evalueren en beter af te stemmen op de realiteit van de muzieksector en de cultuurconsument, jong en oud, en daarbij te focussen op het artistieke en het creatieve proces, maar ook op het ondernemerschap;
  3° via specifieke sensibiliseringscampagnes de cultuurconsument, jong en oud, bewust te maken van het belang van auteursrechten en naburige rechten voor auteurs, uitvoerders, uitgevers en producenten, en in het bijzonder van de problematiek van het downloaden uit illegale bron;
  4° rekening houdend met het beschikbare financiële kader, voldoende middelen vrij te maken voor het inventariseren, bewaren en digitaal ontsluiten van ons muzikaal erfgoed, ook bij plannen in verband met een mogelijk overkoepelend Vlaams digitaal archief voor audiovisueel materiaal;
  5° erop toe te zien dat de openbare omroep zijn specifieke, diversiteitsbevorderende rol in het muzikale landschap kan blijven spelen, dat ook andere media daartoe aangezet worden en dat auteurs en uitvoerders voor hun werken en prestaties in de media correct worden vergoed, met vrijwaring van de rechten die hen wettelijk toekomen;
  6° in samenspraak met de sector een realistische regelgeving rond geluidsniveaus uit te werken. Die regelgeving moet een adequaat antwoord bieden op de problematiek van de gehoorschade, met aandacht voor de gezondheid van publiek, medewerkers en artiesten, en oog blijven hebben voor de kwaliteit en de magie van muziekbeleving;
  7° via specifieke sensibiliseringscampagnes en ondersteuningsmaatregelen de organisator, de cultuurconsument, de muzikant en het brede publiek – jong en oud – een correcte voorlichting te bieden over het potentiële gevaar van langdurige blootstelling aan te hoge geluidsniveaus;
  8° in het deeltijds kunstonderwijs (dko) – in het kader van de geplande hervormingen – en in de hogere kunstopleidingen het zakelijk ondernemen in de muzieksector aan bod te laten komen, samen met begrip en respect voor auteursrechten en naburige rechten;
  9° in de geplande hervorming van het dko de nodige aandacht te hebben voor een 'actueel dko' waarin ook jongerenculturen, lichte muziek, elektronische muziek en computermuziek een belangrijke plaats krijgen;
  10° muziekeducatie op te waarderen binnen de lerarenopleiding, zowel voor het kleuter- en het basisonderwijs als voor het secundair onderwijs;
  11° in samenspraak met de sector een realistisch en toekomstgericht infrastructuurplan te ontwikkelen;
  12° het MuziekOverleg altijd als gesprekspartner te betrekken bij beleidsontwikkelingen die een impact hebben op de muzieksector. Daarnaast kunnen ook vertegenwoordigers van cultuurconsumenten en kleine of occasionele organisatoren erbij worden betrokken, indien dat relevant is;
  13° via het innovatie-, wetenschaps- en technologiebeleid het onderzoek naar digitale ontwikkelingen en toepassingen op het vlak van nieuwe media te bevorderen;
  14° in samenspraak met de muzieksector en consumenten, digitale ontwikkelingen en praktijken te stimuleren voor de promotie en de legale verspreiding van muziek.

Dat kan in het bijzonder het werk van startende artiesten en van kleine labels ondersteunen;

15° er bij de federale overheid op aan te dringen om:

a) de financiële zelfredzaamheid van de muzieksector te bevorderen en de billijke kostprijs voor cultuurconsumptie te bewaken, door de invoering van fiscale stimuli voor de muzieksector; onder meer een belastingskrediet voor de muziekindustrie, een verlaging van het btw-tarief op cultuurproducten, de herziening van bedrijfsvoorheffing voor buitenlandse artiesten, de uitbreiding van de fiscale aftrekbaarheid van het mecenaat en de uitbreiding van het stelsel van de tax shelter;

b) de regelgeving ter bescherming van het auteursrecht en de naburige rechten te laten naleven, ook op het internet en in de media, zodat rechthebbenden correct vergoed worden.

Philippe DE COENE

Johan VERSTREKEN

Lieven DEHANDSCHUTTER

Paul DELVA

Herman SCHUEREMANS

Bart CARON

Yamila IDRISSI